

آئین نامه آموزشی دوره دکترای عمومی پزشکی

مصوب بیست ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

تعاریف

تعاریف زیر در آئین نامه های کلیه مقاطع مختلف تحصیلی به صورت یکسان پذیرفته شده و حسب مقطع مربوط مورد استناد می باشد و جزء لاینفک آیین نامه ها بوده و هر نوع تغییر و تفسیرمغایر با آن مجاز نیست.

دانشگاه علوم پزشکی:

موسسه‌ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می نماید.

هر دانشگاه علوم پزشکی از دانشکده پزشکی و حداقل دو دانشکده دیگر تشکیل می شود.

دانشکده علوم پزشکی:

دانشکده علوم پزشکی موسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی مستقلی است که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل ، می نماید.

دانشکده:

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که از حداقل سه گروه آموزشی تشکیل می شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی:

موسسه آموزش عالی است که از تجمع گروههای آموزشی در سطح کاردانی رشته های گروه پزشکی تشکیل می گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته های تحصیلی در آن دایر است.

موسسه:

موسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هریک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تاسیس شده باشد، اطلاق می گردد.

گروه آموزشی آموزشی:

عهده دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می باشد مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی:

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاهها، داوطلبان را بر حسب رشته های انتخابی به گروههای خاص تقسیم می کند که هر یک از این گروهها، گروه آزمایشی نامیده می شود.

دوره:

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چار چوب نظام خاص و در یک مدت زمان معین به دانشجو ارائه می شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم

دانشگاهی منجر شود، دوره های تحصیلی در نظام آموزش عالی علوم پزشکی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)

- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته

- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته

- دکترای عمومی

- دکترای تخصصی (Ph.D.)

- تخصصی بالینی (دستیاری)

- فوق تخصص

اداره آموزش

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات، و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

استاد:

هر عضو هیئت علمی که مسئولیت تدریس دروس نظری یا عملی را بر عهده دارد استاد نامیده می شود.

رشته:

رشته یکی از شعب فرعی گروه های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می انجامد. در دو رشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش:

هریک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس:

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ نحوه تعلیم و تدریس، به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری - عملی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می شود.

تبصره:

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می شوند مستقل از یکدیگر تدریس می شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری - عملی نوشته می شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی:

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می شود. این دروس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و دوره های دکتری عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی:

این دروس به دو دسته: دروس پایه و دروس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می شود:

الف: دروس پایه، دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر دروس تخصصی رشته عرضه می شود.

ب- دروس تخصصی رشته، دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارآیی های علمی و عملی یک رشته تدریس می شود.

دروس جبرانی:

در صورتی که دانشجو دروسی را در مقطع قبل نگذرانده باشد موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط آن دروس را به عنوان دروس جبرانی بگذراند.

دروس اجباری:

دروسی است که فارغ التحصیل شدن دانشجو منوط به گذراندن آنهاست و با دروس دیگر قابل تعویض نمی باشد.

دروس اختیاری:

دروسی است که با توجه به مقررات و برنامه های آموزشی می توان آنها را از میان مجموعه ای از دروس انتخاب کرد.

دروس پیوسته (پیش نیاز):

دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است.
دروس جبرانی یا اجباری می توانند پیش نیاز باشند. دروس اختیاری نمی توانند پیش نیاز باشند.

دروس مستقل:

دروسی است که انتخاب آنها منوط به انتخاب یا گذراندن درس یا درسهای دیگری نیست.

دروس نظری:

دروسی است که در کلاس درس ارائه می شود.

دروس عملی:

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت‌های بالینی یا بخش‌های مربوط در دانشکده ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه‌سازی شده (مرکز مهارت‌های بالینی) برای آموزش مهارت‌های عملی ارائه می‌شود.

دروس کارورزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت‌های عملی ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی در عرصه:

دروسی است که با هدف آموزش مهارت‌های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی، درمانی ارائه می‌شود.

فصل اول

شرایط ورود و نام نویسی

ماده ۱) شرایط ورود به دوره عمومی پزشکی به شرح زیر است:

۱ + پذیرفته شدن در آزمون ورودی

۱-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج کشور مورد تایید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی).

۱-۳- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۱-۴- برخورداری از سلامت کامل تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

۱-۵- سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان با پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می شود.

تبصره ۱: چنانچه دانشجو با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکترای عمومی پزشکی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی را ندارد.

تبصره ۲: ارائه تاییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، فارغ التحصیلان دوره دکترای عمومی پزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی کند.

ماده ۲) پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت هایی که توسط سازمان آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می شود برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذیربط مراجعه کنند، عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳) دانشجوی موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجوی برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجوی اخراج خواهد شد.

تبصره ۱: در موارد استثنائی که دانشجوی ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداکثر تا یک ماه قبل از پایان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴) دانشجوی دوره دکترای عمومی پزشکی در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجوی در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند.

فصل دوم

نظام آموزشی

ماده ۵) آموزش دوره دکترای عمومی پزشکی مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶) در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود است.

ماده ۷) هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود.

ماده ۸) برنامه دوره دکتری عمومی پزشکی شامل مراحل به شرح زیر است:

مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه

مرحله دوم: نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی

مرحله سوم: کارآموزی بالینی

مرحله چهارم: کارورزی

ماده ۹) در مراحل اول و دوم دوره دکترای عمومی پزشکی، هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماه ۷ این آیین نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰) در دوره بالینی، (مراحل سوم و چهارم) هر سال تحصیلی مشتمل بر چند بخش آموزش بالینی و دروس تئوری مربوطه است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه تعیین می شود.

ماده ۱۱) کلیه دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی، موظفند برنامه درسی و سرفصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع برعهده دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی از طرف وزلرت متبوع تعیین می شود.

تبصره ۲: آن دسته از دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکترای عمومی پزشکی فارغ التحصیل داشته اند، در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می توانند با توجه به مقتضیات و امکانات، حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند.

ماده ۱۲) در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه درس های مرحله اول (درس های علوم پایه و درس های عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است. با این حال در شرایطی که دانشجو،

تنها یک درس عمومی باقیمانده داشته باشد، می تواند در امتحان جامع علوم پایه شرکت کند و در صورت قبولی، درس باقیمانده را در دوره بعدی بگذراند. بدیهی است نمره این درس در میانگین مرحله دوم محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود شده باشد یا علی رغم قبولی، میانگین کل مرحله اول وی به ۱۲ نرسیده باشد. نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳) شرکت در امتحان جامع علوم پایه، تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مزبور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی محروم می شود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود، می تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی، و داروسازی که از ادامه تحصیل در دوره دکترای عمومی محروم می شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۴/۲۸، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴) قبولی در کلیه درسهای مرحله دوم و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله، شرط ورود به مرحله سوم است.

ماده ۱۵) کارآموزی بالینی شامل آموزش مراقبتهای بهداشتی - درمانی سرپایی در درمانگاهها، بیمارستانها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی، درمانی کشور، آموزش بر بالین بیماران بستری و درسهای نظری است.
تبصره ۱: در طول دوره کارآموزی، گذراندن ۲۰ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوبه برای کلیه دانشجویان الزامی است.

تبصره ۲: حداکثر مدت کارآموزی بر بالین بیماران بستری در بیمارستانها نباید از ۵۰٪ دوره کارآموزی بیشتر باشد.

ماده ۱۶) در پایان مرحله سوم آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است.

تبصره ۱: شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه درسهای و بخشهای مرحله کارآموزی بالینی، کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله سوم و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علی رغم قبولی میانگین کل مرحله سوم به ۱۴ نرسیده باشد، نتیجه آزمون کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، بر اساس رتبه ای که با توجه به فرمول زیر:

نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی بر اساس میانگین + (میانگین سه مرحله اول X ۲)

کسب می کنند، در انتخاب بخش های موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی، حق تقدم خواهند داشت.

برای مثال: چنانچه میانگین سه مرحله اول دانشجویی ۱۵ و نمره او در آزمون پیش کارورزی ۱۸۰ از ۲۰۰ باشد (نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی او براساس میانگین ۱۸ می شود)، رتبه او بر اساس فرمول بالا، به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\frac{(15 \times 2) + 18}{3} = 16$$

۳

ماده ۱۷) شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی تا سه نوبت مجاز است.

تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش کارورزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند، می توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند.

ماده ۱۸) طول دوره کارورزی ۱۸ ماه می باشد و گذراندن ۱۷ ماه کارورزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجو در طول دوره کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۹) حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده ۲۰) دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم دوره دکتری عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی، انتخاب نماید.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم، دانشجوی از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجوی در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد می تواند با نظر استاد راهنما و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد درس انتخاب کند.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجوی حداکثر تا ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل اول و دوم را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد با تایید دانشکده می تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند.

تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجوی مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد.

ماده ۲۱) آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی، در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته، دروسی را که آن دانشگاه تعیین می کند به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.

تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و بر اساس پیشنهاد گروههای آموزشی است.

تبصره ۲: ارائه دروس پیش نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها، در دانشگاهها از هر لحاظ از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجو، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجو، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

تبصره ۳: سازمان سنجش آموزش کشور پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان، مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذیربط قرار می دهد.

تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیش نیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می شود.

ماده ۲۲) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی ۱۰ سال است، که ۵ سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد.

تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول، مراحل اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند، از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت سه سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۵ سال مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی را به پایان برساند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۲۳) حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات، غیبت محسوب می شود.

ماده ۲۴) ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از (چهار هفدهم)، عملی و آزمایشگاهی از (دو هفدهم)، کارآموزی و کارورزی از (یک دهم) مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۴، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و تشخیص استاد موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده استاد و با تایید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس یا بخش، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۴ باشد ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می گردد. در این حال رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۲۵) غیبت غیر موجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در آن درس یا بخش و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش باعث حذف آن درس یا بخش می گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم

حذف و اضافه

ماده ۲۶) دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم تا دو هفته پس از اخذ شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید، مشروط بر اینکه تعداد واحدهای اخذ شده وی از حد مقرر در ماده ۲۰ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در ماده ۲۴) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست.

ماده ۲۷) در صورت اضطرار، دانشجو در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی می تواند تا پنج هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی فقط یکی از درسهای نظری خود را با تایید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس بیش از ۴ از ۱۷ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۲۸) حذف کلیه درس های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه دروس اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تایید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

ماده ۲۹) حذف و تعویض بخش در هر یک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است.

فصل ششم

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی

ماده ۳۰) ارزیابی پیشرفت دانشجوی در هر درس براساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد یا اساتید هردرس مرجع ارزیابی دانشجوی در آن درس است.

ماده ۳۱) ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی در دوره های کارآموزی بالینی و کارورزی، با توجه به موارد زیر انجام می شود:

۳۱-۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه ای، حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش

۳۱-۲- حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط و انجام کشیکهای محوله براساس برنامه تنظیمی بخش

۳۱-۳- دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران

۳۱-۴- افزایش مهارت و بهره گیری دانشجویان دوره های کارآموزی بالینی و کارورزی

۳۱-۵- شرکت در امتحان پایانی بخش و کسب نمره لازم.

ماده ۳۲) برگزاری امتحان کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و درسهای نظری دوره کارآموزی بالینی الزامی است.

تبصره: امتحان بخشهای بالینی در دوره های کارآموزی و و کارورزی در پایان هر بخش انجام می شود.

ماده ۳۳) نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو بر اساس مفاد مندرج در مواد ۳۰ و ۳۱ به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجو در هر درس یا هر بخش به صورت عدد بین صفر تا بیست مشخص می شود.

ماده ۳۴) حداقل نمره قبولی در درسهای مرحله اول و دوم آموزش پزشکی ۱۰ و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۲ می باشد. حداقل نمره قبولی در هر یک از درسهای نظری مرحله کارآموزی بالینی و بخش های مربوط به مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی ۱۲ است و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۴ می باشد. دانشجویی که در هر یک از درس ها یا بخش ها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید. در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود.

تبصره: هر یک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری - عملی که یک درس محسوب می شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره یکی از آنها از ۸ کمتر باشد هر چند معدل به ۱۰ رسیده باشد، هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود.

ماده ۳۵) استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس، به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو می تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتبا به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۶) اداره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

ماده ۳۷) در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی نیز، میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس یا بخش در نمره آن درس یا بخش ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی دریافت داشته است، تقسیم می شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود، نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند تنها در محاسبه میانگین کل مرحله مربوطه محسوب می شود.

ماده ۳۸) میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل اول دوم آموزش پزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد ولیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو یا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش پزشکی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجو را هر بار کتبا به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط کند. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا بی اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۹) دانشجویی که به صورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی، حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

تبصره: در موارد استثنائی، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی با توجه به تعداد واحد باقی مانده و سوابق تحصیلی دانشجو، تصمیم گیری در خصوص ارائه بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۴۰) دانشجویی که در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب مشروط شود، از ادامه تحصیل محروم می شود و چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۱) میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل اول و دوم پزشکی نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم پزشکی نباید از ۱۴ کمتر باشد، دانشجویی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند درسها یا بخش هایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است. تکرار کند. در غیر این صورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات دروس تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هریک از مراحل سوم و چهارم دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نموده بالاتراز ۱۴ کسب کرده ولیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می تواند مجددا همان درسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتراز ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات درس های تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجویی، تعدادی از درسها یا بخشهایی را که در آن ها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه نمره قبولی کسب نموده بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۲) دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد در آزمون سراسری به غیر از رشته قبلی خود شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد. دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۴۳) دانشجو پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می تواند در طول مراحل اول و دوم آموزش پزشکی حداکثر دو نیمسال تحصیلی متوالی و یا متناوب و در هریک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی حداکثر تا سقف شش ماه متوالی با احتساب در سنوات از مرخص تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجو در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر مرحله محسوب می شود.

تبصره ۳: دانشجو در مرحله کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

ماده ۴۴) تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال برای هر یک از مراحل اول و دوم و حداقل دو هفته قبل از شروع هر بخش برای هر یک از مراحل سوم و چهارم، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می باشد.

ماده ۴۵) دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۶) دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تایید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۷) دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال ، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر خواهد شد و دانشجو پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال و جابجایی

ماده ۴۸) انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۹) انتقال دانشجو با توافق دانشگاه های مبدا و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

۱-۴۹- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبدا از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۴۹- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد.

۳-۴۹- واحدهای باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.

۴-۴۹- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی حداقل ۱۲ باشد.

۵-۴۹- نمره آزمون ورودی متقاضی از نمره آزمون آخرین فرد قبول شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط به دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

تبصره : انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاههای اجرایی خاص تعهد سپرده اند، با رعایت شرایط ماده ۴۹ و اعلام موافقت دستگاه اجرائی ذیربط امکان پذیر است.

ماده ۵۰) در موارد زیر انتقال دانشجو به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در ماده ۴۹ (به استثنای شرط ۱) انجام می شود:

۱-۵۰- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲-۵۰- بیماری صعب العلاج یا معلولیت مؤثر دانشجوی، به نحوی که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه قادر به ادامه زندگی به طور مستقل نباشد.

۳-۵۰- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تایید مراجع ذیربط.

تبصره ۱: هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او باید به تایید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۳: در موارد استثنائی، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجوی باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۴: صحت هر یک از موارد مذکور باید به تایید دانشگاه مقصد نیز برسد.

ماده ۵۱) انتقال دانشجو به هر یک از دانشگاه های تهران ممنوع است جز در موارد مذکور در ماده ۵۰

ماده ۵۲) انتقال از دانشگاه های غیر دولتی به به دانشگاه های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبدا و مقصد، با رعایت ضوابط مربوط، بلا مانع است.

ماده ۵۳) انتقال فرزندان اعضا هیئت علمی تابع ضوابط و آیین نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۵۴) انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط آیین نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۵۵) دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را کتبا با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدا تسلیم نماید.

ماده ۵۶) دانشگاه مبدا، در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، موافقت خود را به همراه درخواست و ریز نمرات دانشجو به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی نظر خود را به دانشگاه مبدا اعلام دارد.

تبصره: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجوی دانشگاه مبدا به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدا قطع می شود.

ماده ۵۷) در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است بر عهده دانشگاه مقصد است. در هر حال عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدا اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عینا در کارنامه دانشجو ثبت در محاسبه میانگین کل او محاسبه می شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۸) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه های مبدا و مقصد با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می شود.

ماده ۵۹) انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط یک بار مجاز است.

ماده ۶۰) جابجایی دو دانشجو با موافقت دانشگاه های مبدا و مقصد، پس از گذراندن حداقل یک نیمسال و در صورت احراز شرایط زیر در طول مدت تحصیل برای یک بار بلا مانع است:

۱-۶۰- ادامه تحصیل هر دو دانشجو در دانشگاه های مبدا از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۶۰- سال ورود به تحصیل هر دو دانشجو باید یکسان باشد و در هر صورت هر دو دانشجوی متقاضی جابجایی نباید بیش از ۵۰٪ از واحدهای خود را گذرانده باشند.

۳-۶۰- نمره آزمون ورودی متقاضیان در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوطه در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

تبصره ۱: برای جابجایی دانشجویانی که به دستگاههای اجرایی خاص تعهد سپرده اند، کسب موافقت دستگاه اجرایی ذیربط علاوه بر شرایط مذکور الزامی است.

تبصره ۲: مدرک فراغت از تحصیل دانشجویانی که جابجا شده اند، توسط دانشگاه مقصد صادر خواهد شد.

ماده ۶۱) دانشجوی متقاضی جابجایی بایستی دو نسخه فرم مربوط به جابجایی را از دانشگاه محل تحصیل خود دریافت و تکمیل نموده و در فاصله پانزدهم الی پایان تیرماه هر سال به آموزش دانشگاه مبدا تسلیم کند.

تبصره ۱: دانشجوی متقاضی جابجایی منحصرأ می تواند یک دانشگاه را به عنوان مقصد انتخاب کند.

تبصره ۲: تقاضای جابجایی دانشجویانی که یک بار منتقل یا جابجا شده اند پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۶۲) دانشگاه ها پس از انقضای مهلت تعیین شده نسبت به بررسی تقاضاهای رسیده اقدام و حسب مورد یک نسخه از تقاضاهای تایید شده را به همراه شرح واحدهایی که متقاضیان گذرانده اند به دانشگاه مقصد ارسال می دارند.

تبصره : جابجایی منحصرأ یک بار در سال صورت خواهد گرفت. تقاضای جابجایی بایستی حداکثر تا پایان مردادماه به دانشگاه مقصد رسیده باشد.

ماده ۶۳) از ابتدای شهریور ماه هر سال تحصیلی، تقاضاهای رسیده در شورای آموزشی یا کمیته منتخب آن شورا در دانشگاه مقصد مورد بررسی قرار می گیرد و نتایج تصمیمات متخذه قبل از شروع نام نویسی بر اساس تقویم دانشگاهی، توسط معاون آموزشی دانشگاه مقصد به دانشگاه مبدا و از آن طریق به دانشجویان ذینفع اعلام می گردد.

تبصره: جابجایی دانشجویان متقاضی پس از تصویب شورای آموزشی یا کمیته منتخب آن شورا امری است
قطعی و برای طرفین لازم الاجرا است.

فصل نهم

دانشجوی میهمان

ماده ۶۴) در مواردی که دانشجوی، به طور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با توافق دانشگاه های مبدا و مقصد، به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را به طور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

تبصره: میهمانی از دوره های روزانه به شبانه، از دانشگاه های حضوری به غیر حضوری، از دانشگاه های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

ماده ۶۵) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط به این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد.

ماده ۶۶) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه های مبدا و مقصد به شرط آن که تعداد واحدهای درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبدا و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

تبصره: انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبدا و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۶۷) تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تک درس یا تمام وقت)، در یک یا چند دانشگاه می گذراند نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز نماید.

تبصره ۱: واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می گذراند عینا در کارنامه او در دانشگاه مبدا ثبت می شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می گردد.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می باشد. واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است باید مجدداً بگذراند.

ماده ۶۸) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدا صادر می شود.

فصل دهم

تغییر رشته

ماده ۶۹) دانشجوی دوره دکترای عمومی پزشکی در طول دوران تحصیل خود می تواند در صورت داشتن

شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط، به رشته دیگری تغییر دهد:

۱-۶۹- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲-۶۹- حداقل یک ششم و حداکثر یک سوم کل واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳-۶۹- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان

سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۶۹- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را

داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند، بر اساس

دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ صورت می گیرد.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاههای اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این

ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته به رشته هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش بینی شده است، موکول

به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجوی در طول تحصیل خود تنها برای یک بار می تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین

مندرج در تبصره ۱ همین ماده.

ماده ۷۰) تغییر رشته باید در مقاطع تحصیلی هم سطح صورت گیرد در غیر این صورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر با رعایت مقررات ماده ۶۹ امکان پذیر است.

ماده ۷۱) در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین نیمسال تحصیلی پس از موافقت، در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید. پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۱: دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می باشد.

تبصره ۲: اقدام نکردن دانشجو برای ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می شود.

ماده ۷۲) در صورتی که دانشجو هم زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلا مانع است.

تبصره : تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال بلا مانع است.

ماده ۷۳) دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می شود و فقط درس هایی از وی پذیرفته می شود که به تشخیص گوه آموزشی با دروس رشته جدید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن درس ها نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می گردد، ولی نمرات درسهای پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می ماند. در این صورت چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه، جمعا به عنوان یک نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجو در رشته جدید منظور خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که تعداد واحدهای درسهای پذیرفته شده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی شود.

ماده ۷۴) متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارک لازم حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند.

ماده ۷۵) چنانچه دانشجو در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تایید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی و یا امکان بهره گیری از کارایی حاصل از آن را از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در دوره دکترای عمومی پزشکی را ندارد و می تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت مقررات ماده ۶۹ (به استثنای بند یک) معاف خواهد بود.

تبصره: در مواردی که دانشجو، در طول تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو موثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد می تواند با نظر شورای پزشکی دانشگاه و تایید شورای آموزشی دانشگاه به رشته ای در گروه آزمایشی دیگر پس از موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم

پذیرش واحدهای درسی

ماده ۷۶) معادل سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلاً در دانشگاه ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت شرایط زیر مجاز است:

- ۱-۷۶- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
  - ۲-۷۶- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
  - ۳-۷۶- محتوای آموزشی درسهای گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.
  - ۴-۷۶- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
- تبصره ۱:** معادل سازی دروس تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین تر امکان پذیر است.
- تبصره ۲:** معادل سازی و پذیرفتن درس ها توسط گروههای آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می شود.

ماده ۷۷) نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره: به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می شود.

فصل دوازدهم

پایان نامه

ماده ۷۸) پایان نامه بخشی از دوره دکترای عمومی پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر راهنما به تحقیق بپردازد.

ماده ۷۹) دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی می بایست از شروع دوره ی کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

تبصره: دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند، تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی نمی باشند.

ماده ۸۰) استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تایید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می گردد.

تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است، در موارد استثنایی با تایید شورای پژوهشی دانشکده می توان از اعضای هیات علمی مربی نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۸۱) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می شود.

تبصره: سقف تعداد پایان نامه های دوره دکترای عمومی پزشکی که به طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می شود از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیات علمی دانشکده مربوطه ضرب در عدد ۲ به دست می آید. در دانشکده هایی که تعداد اعضای هیات علمی زیاد

است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیات علمی عدد کمی خواهد شد، هر عضو هیات علمی بر اساس مرتبه دانشگاهی وی و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به طور همزمان می تواند راهنمایی نماید.

ماده ۸۲) انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۸۳) موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۸۴) هر دانشجو باید یک موضوع را به عنوان پایان نامه انتخاب نماید.

تبصره: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تایید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل می باشد.

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.

ماده ۸۵) جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود:

الف: انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد راهنما

ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده.

ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوطه.

د: ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده

ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه.

تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد.

ماده ۸۶) هر پایان نامه باید حاوی مواد زیر باشد:

الف) چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت و زمینه کار، مواد و روش، نتایج و نتیجه گیری)

ب) مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش و اهداف پژوهش)

ج) بررسی متون

د) روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم نمونه و روش نمونه گیری، روش جمع آوری

اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده ها و انواع آزمون های آماری و مراحل انجام کار)

ز) نتایج (استفاده از آزمون های آماری، جداول، نمودارها و بیان نتایج)

و) بحث و نتیجه گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج

پژوهش با سایر مطالعات، بررسی نقایص و محدودیت های پژوهش، نتیجه گیری نهایی و ارائه

پیشنهادات)

ه) مراجع

ماده ۸۷) نگارش پایان نامه به زبان انگلیسی بلامانع می باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان

انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

ماده ۸۸) هیات داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را بر عهده دارند از اعضای

زیر تشکیل می شود:

۱) استاد راهنما

۲) استاد مشاور (در صورت وجود)

۳) نماینده شورای پژوهشی دانشکده

۴) نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه

۵ یک عضو از اعضای هیات علمی یا محققان، متخصصان و صاحب نظران به انتخاب گروه آموزشی

مربوطه

تبصره: مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیات علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط خاص پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده می تواند مربی باشد. در خصوص محققان و متخصصان و صاحب نظران داشتن مدرک دکترای تخصصی الزامی است.

ماده (۸۹) ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیات داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل متمایز می شوند.

پایان نامه های با نمره ۱۹ تا ۲۰	- عالی
پایان نامه های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹	- بسیار خوب
پایان نامه های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹	- خوب
پایان نامه های با نمره کمتر از ۱۴	- غیر قابل قبول

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات علمی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ را در این مجلات ارائه نمایند. بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

ماده (۹۰) کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجوی در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نماید، علی رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده (۹۱) تعداد واحدها و نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجوی از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است.

ماده ۹۲) زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود را از جمله پایان نامه را گذرانده باشد (هرکدام که مؤخر باشد)

ماده ۹۳) کلیه حقوق مکتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است.

ماده ۹۴) یک نسخه از خلاصه هر پایان نامه می بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد.

فصل سیزدهم

فراغت از تحصیل

ماده ۹۵) دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکترای عمومی پزشکی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب بر اساس مقررات این آئین نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ التحصیل دوره دکترای عمومی پزشکی شناخته می شود.

ماده ۹۶) این آیین نامه در ۱۳ فصل، ۹۶ ماده و ۹۴ تبصره در بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۳/۳/۲۳ به تصویب رسید و از ابتدای سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و از تاریخ اجرا کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های قبلی مغایر با آن برای این دسته از دانشجویان لغو می شود.